

[INTERVJUET]

ET SIKKERT VÅRTEGN

Kjersti Ellingsgård (30) priser våren. Det er den travleste tida på året for bonden. Likevel elsker hun den – for lyset, fuglesangen og alt som spirer og gror.

1. I disse dager legges grunnlaget for årets avling og inntekt. Hvor viktig er arbeidet som gjøres nå, for resultatet?

– Kjempeviktig, men vi bønder er pristig været. Her på Nordvestlandet har vi store svingninger, sjøl i Molde er det store lokale forskjeller. Vi kan være godt i gang her på Bolsøya, mens de fortsatt sliter med snøen på Istad. Det gelder å holde seg i skinnnet og ikke bli for ivrig etter å komme i gang. I år sådde jeg høstrug før beite på piske, så kom barfrosten i påska og nå er jeg veldig spent på om det blir noe, eller om arbeidet var forgjeves. Jeg deler våren i to, tidlig og sein vår. April består mest av rutinearbeid. Maskinarbeid, pleying, horvning og møkkakjøring. Litt kjedelig arbeid, som bare må gjøres. Så kommer alt det kjekke i mai. Dyra slippes ut på markene. Du ser at det vokser og gror fra dag til dag. Mai er årets høgdepunkt for oss, hele

storfamilien kalles inn til arbeid på garden i disse travle ukene.

2. Hvordan ser en vanlig arbeidsdag i april ut?

– Første runde i fjøset er 05.45, i åttetida er jeg inne igjen og får gjort unna frokost og få Elida på tre i barnehagen. Minstemanu Even på 1,5 lønes gjerne bort, men aller helst vil han være med ut og spre møkk med traktoren. Vi har montert barnesetet i traktoren. Så kjører vi møkk fram til lunsj kl. 12, for vi tar ny runde i fjøset kl. 12.30. Fra 13-15 er det mer møkkakjøring før Elida hentes og middag spises. Kl 17 er siste runde i fjøset. Etter at barna er i seng 20 burde jeg dra ut igjen og spre litt møkk til i noen timer. Det er viktig å benytte seg av tort og fint vær, og vi ligger litt bakpå når etter så mange helldager.

3. Bondeyrket er tydeligvis en livsstil – blir det tid til andre aktiviteter?

– I lange perioder er dette yrket altoppslukende. Jeg synes det er viktig å gjøre avtaler med meg sjøl om å gjøre andre ting – og ikke minst holde disse avtalene. Jeg har to faste avtaler i uka, korps og treningspå Friskis og Svettsis. Det går som regel bra å holde avtalene, men i går måtte jeg droppe treningspå. Vi var midt i en kalving.

4. Møkkaspredning er et omstridt tema i disse dager – kjenner du lukta? Og hva sier naboen på Bolsøya?

– Å ja, jeg kjenner lukta! Klar! Den er en ulempe for alle rundt, men vi prøver å ta hensyn så godt vi kan. Vi unngår å spre når sola steiker og på helldager. God kommunikasjon med naboen er viktig. Jeg opplever at de har forståelse for at vi må gjødsle. Det er svært sjeldent å høre negative kommentarer. Dessuten synes

jeg lukta «vår» er bedre enn mange andres, prøver Kjersti seg. Vi tilsetter kalksløre, som er et biprodukt fra papirproduksjonen på Hustad Marmor. Den gir god PH til jorda så vi slipper å kalke.

5. Er årets våronn påvirket av den milde vinteren vi har hatt?

– I år er det faktisk ikke så tidlig. De tre forrige åra har vært veldig tidlige, men i år er vi altså litt etter, og så er det så vått på markene etter lange regnperioder. Det er en stor ulempe når man skal rundt med den tunge møkkavogna. Alt har forsøkt seg, når jeg vokste opp hadde farene min første slått rundt sankthans. Nå er den som regel allerede i månedsskifte mai/juni. Det igjen gjør at vi rekker en tredje slått for sesongen er over.

6. Merker du at bondens status øker når fokuset på kortreist mat er så stort?

– Ja, det vil jeg virkelig si, jeg

føler at mange «heier på meg». Nærheten til landbruksmiljøet er viktig, det er kjekt for barn og unge å se hvor melka og kjøttet kommer fra. Jeg tror det er holdningsskapende. Vi vil alle ha trygg norsk mat og vakkert kulturlandskap – jeg skulle bare ønske at det gjenspeilet seg hos politikerne når pengegene fordeles og beslutninger tas. Det er bare tre prosent av Norges areal som er dyrkbart, det må vi ta vare på og heller bygge industri, boliger og veger på de resterende 97 prosentene. Vi må få være bønder der jorda vår er!

7. Du valgte sjøl vakk fast trygg jobb som sjukepleier på Molde sjukhus. Hvorfor valgte du å skifte beite?

– Det var ønske om å drive sjøl, være min egen sjef, styre økonomi, produsere mat og få til avlingene som motiverte meg. Det hele er spennende og komplekst. Men aller viktigst er behovet for å være

sammen med dyra. Det er selvfølgelig dager en ikke synes det er så kjekt å stå opp kvart på seks, men så fort man åpner døra inn til fjøset er det glemt. Dyra gir glede. Du blir rusa på livet på dager som i går, da kalven Synne kom til verden. Det var Elida på tre som fikk velge navn til den nyfødte.

8. Så var graset grønnere på andre siden av gjerdet?

– Hverdagen min er kanskje til enklestibål nå, enn som sjukepleier i fast vaktturnus. Fritida derimot, er mer uforutsigbar. Du vet aldri hva som kan dukke opp i løpet av en dag. Det første året var veldig toft økonomisk. Alle tilskudd utbetales etterskuddsvis i landbruksmiljøet. Jeg måtte venne meg til de store beløpene. Beløpene som skulle betales hadde plutselig noen nulle ekstra til slutt mot hva jeg var vant til. Heldigvis kom det også

noe inn etter hvert. Jeg har opparbeidet meg trygghet i at det jeg gjør er det rette.

Det er mange usikkerhetsfaktorer man ikke rår helt over i dette yrket, slik som vær og dyrehelse. Men jeg ser at det ordner seg. Jeg har også lært at jeg kan sette grenser. Det jeg ikke rakk i dag, får jeg sikkert gjort i morra...

9. Det er stor utrygghet i mange bransjer. Påvirker det rekrutteringen til bondeyrket?

– Ja, jeg tror nok flere ser muligheten til å ta over heimgården nå. Det har vært et generasjonsskifte på gardene i området vårt, vi er mange unge bønder. Vi trefes jevnlig og veksler erfaringer. Ingen spørsmål er for dumme, alle higer vi etter informasjon og kunnskap. Det er kjekt å være ung bonde i Molde for tida.

KIRSTI EDOY (TEKST)
kirstiedoy@r-b.no
ERIK BIRKELAND (FOTO)
erik.birkeland@r-b.no

FAKTA

- Kjersti Ellingsgård, 30 år
- Gift med Amund Bjørklia barna, Elida, 3 år og Even 1,5 år
- Leder i Molde Bondelag
- Aktuell: Travel bonde i våronna, fikk nylig utmerkelsen «Årets Felleskjøpet-profil»

10. Hva tror du om framtida for bondene?

– Jeg har troa på at vi trenger norsk landbruk også i framtida. Det blir viktigere og viktigere å vite hva vi spiser og hvor det kommer fra. Jeg tror at norsk landbruk vil være ei viktig næring for landet vårt framover.